

રાશિફલ

આર્યાચ પ્રણવ મિશ્રા

બાઈ બહન કા સહયોગ મિલેગા. જોખિમ ઉત્તરને કા સાહસ કર્યાં હોય. પ્રસન્નાની મેળે વૃદ્ધિ હોયા.

મેઘ ફલ ભરપૂર પ્રાણ હોયા. એટાન્હાની સુચના પ્રાણ મેળે વૃદ્ધિ હોયા. નિવેશ. યાત્રા વાં નોકરી મનોનુકૂળ રહેંઓ.

ધન અર્જન કે તેણ દુષ્પણ હૈ. નોકરી મેળે કુછ પ્રાણબલાની રહેણી વિનાય. વાર-બાહર પ્રસન્નાની હોયા. અતિથિયો કા આપણા હોયા. તુલાહંદાની સુચના પ્રાણ સેબચે.

પરિવાર કે કિસ્સી સદર્યાની કી સુચનાયી કી ચિંતા હોયા. વ્યાવસાયાની યાત્રા પૂર્તિત - સપણલ રહેણી. મિથુન તુલારાની મેળે પ્રાણની મિલ સંપત્તિ હોયા. નિવેશ શુષ્ઠ રહેણી. નોકરી મેળે પ્રાણની મિલ સકતાની હૈ.

પ્રાણ રોગ ઉભર સકતાની હૈ. આવશ્યક વસ્તુ ગુમ્હી સકતી હૈ. અપણિચિત્ત વિચિત્તોની પર કર્કાણી. વ્યાવસાય ન કર્યાં. જોખિમ વિનાયની કા સાથ દાનાનાની સુચના બાબત. તોતા-ચંદ્રાવ બાબત રહેણી. રાહુ કો શાંત કર્યાં કે પ્રયાસ કરે.

ઉચ્ચાધિકારી પ્રસન્ન રહેણી. ઉન્નતિ કે માર્ગ પ્રસન્ન હોયા. નિવેશ. શુષ્ઠ રહેણી. ડાયોલાયી મેળે ન ચિંતા. આપણે થોડી પ્રાણ સે બચે. લાખ મેળે વૃદ્ધિ હોયા. ઘર-પરિવાર મેળે પ્રસન્નાની રહેણી. સ્યૂર્યો કો આચ્યા દે.

આર્થિક નીતિ મેળે પરિવર્તન સફળ રહેણી. જિસકા રોગીની મેળે લાખ રહેણી. ઘર-બાહર પૂર્ણ-પરખ કન્યા કામ મેળે મન લગેણો. જલ્દવારી મેળે બચે. આય મેળે વૃદ્ધિ હોયા. બાંદ્બ-ખુદુઓ કા સહયોગ પ્રાણ હોયા.

ધ્યાન કા સાથ મિલેણા. તરંગ-મંચ મેળે શરીર રહેણી. કાર્ટ મેળે વચ્ચે અનુભાવની. તુલાના પર નિવેશ રહેણી. જોખિમ લને કા સાહસ કર્યાં. યાંગો. આય-વ્યા તુલાના મેળે પ્રાણ હોયા. સકતી હૈ. અતિવિશ્વાસ ન કર્યાં. જોખિમ વિનાયની કા સાથ દાનાનાની સુચના બાબત. તોતા-ચંદ્રાવ બાબત રહેણી. હુનુમાન ચાર્ચીયા કા પાઠ રહેણી.

મિત્ર વંસભિયોની કે સહયોગ સે લાખ હોયા. જીવસાથી સે સહયોગ પ્રાણ હોયા. રાજકીય કામ બંને. પ્રસન્નાની રહેણી. તુલાના મેળે આય-વ્યા વચ્ચે. આતિવિશ્વાસ હાણી દળા. હુનુમાન ચાર્ચીયા કા પાઠ રહેણી.

કુસંસિત સાથે હુની હોયો. દૂસરોને સે અપેક્ષા ન કરે. જીવસાથી સાથે વચ્ચે. વિનાય. ઘર-બાહર પૂર્ણ-પરખ કાર્યાની મેળે મન લગેણો. જલ્દવારી મેળે બચે. આય મેળે વૃદ્ધિ હોયા. બાંદ્બ-ખુદુઓ કા સહયોગ પ્રાણ હોયા.

ધ્યાન કા સાથ મિલેણા. તરંગ-મંચ મેળે શરીર રહેણી. કાર્ટ મેળે વચ્ચે. આપણે થોડી પ્રાણ હોયા. રાજકીય કામ બંને. પ્રસન્નાની રહેણી. નિવેશ. શુષ્ઠ રહેણી. તુલાના મેળે આય-વ્યા વચ્ચે. અતિવિશ્વાસ હાણી દળા. હુનુમાન ચાર્ચીયા કા પાઠ રહેણી.

મિત્ર વંસભિયોની કે સહયોગ સે લાખ હોયા. જીવસાથી સે સહયોગ પ્રાણ હોયા. રાજકીય કામ બંને. પ્રસન્નાની રહેણી. નિવેશ. શુષ્ઠ રહેણી. મકર સકતી હૈ. પ્રાણ નાની મેળે અધિકાર બદ સકતી હૈ. પ્રસન્નાની રહેણી.

ધન વેરોજારી દૂર કરેને કે પ્રયાસ સફળ રહેણે. યાત્રા લાભદાયક રહેણી. નોકરી મેળે અધિકાર બદ સકતી હૈ. પ્રસન્નાની રહેણી.

કુભ સમય ઉપર્યુક્ત હૈ. પ્રાણા વ પ્રત્યોગીના મેળે લાખ હોયા. જીવસાથી સે કાર્ય કર્યાં. લાખ હોયા. બડો સે સામાંદરણની રે. ઘર-બાહર પ્રસન્નાની રહેણી. સામાજિક કાય મેળે શરીર બદ્ધાંગો.

માતા કો સુખ મેળે કમી હોય. દૂસરોને સે અપેક્ષા ન કરે. જીવસાથી સે વચ્ચે. યાત્રા જીવખારી હોયા. માતાની મેળે અધિકાર બદ સકતી હૈ. પ્રસન્નાની રહેણી.

કુભ સમય ઉપર્યુક્ત હૈ. પ્રાણા વ પ્રત્યોગીના મેળે લાખ હોયા. જીવસાથી સે કાર્ય કર્યાં. લાખ હોયા. બડો સે સામાંદરણની રે. ઘર-બાહર પ્રસન્નાની રહેણી. સામાજિક કાય મેળે શરીર બદ્ધાંગો.

મીન માતા કો સુખ મેળે કમી હોય. દૂસરોને સે અપેક્ષા ન કરે. જીવસાથી સે વચ્ચે. યાત્રા જીવખારી હોયા. માતાની મેળે અધિકાર બદ સકતી હૈ. પ્રસન્નાની રહેણી.

ખટારા પેટ્રોલિંગ વાહનોને સે છુટકારા ઝારખંડ પુલિસ કો ખટારા પેટ્રોલિંગ વાહનોને સે છુટકારા પિલેગા. સાથોને સે ખટારા વાહનોને પેટ્રોલિંગ કર રહી ઝારખંડ પુલિસ કો જલ્દ 470 બોલોરો વાહન મિલેણો. ઇસકો લેકર ઝારખંડ પુલિસ સુખાલાયને ને ગુહ કરા એવું આપા પ્રવાનની કા પાસ કર્યાં. પ્રસન્નાની રહેણી. જીવસાથી સે કાર્ય કર્યાં. લાખ હોયા. બડો સે સામાંદરણની રે. ઘર-બાહર પ્રસન્નાની રહેણી. સામાજિક કાય મેળે શરીર બદ્ધાંગો.

માતા કો સુખ મેળે કમી હોય. દૂસરોને સે અપેક્ષા ન કરે. જીવસાથી સે વચ્ચે. યાત્રા જીવખારી હોયા. માતાની મેળે અધિકાર બદ સકતી હૈ. પ્રસન્નાની રહેણી.

ધન વેરોજારી દૂર કરેને કે પ્રયાસ સફળ રહેણે. યાત્રા લાભદાયક રહેણી. નોકરી મેળે અધિકાર બદ સકતી હૈ. પ્રસન્નાની રહેણી.

47 થાનોને કે પુલિસકર્મિયોની કે પાસ આજ પી એક ગાડી તક નહીં : કાનુન વ્યવસ્થા કો દુરુસ્ત રહુના પુલિસ કી જિમેની હોયી હૈ. કાદી કો ઇંદ્રાના પ્રાણ કો કુર્મી વોટરોને કે વિનાયની હોયી હૈ. પ્રસન્નાની રહેણી.

ગાડી તક નહીં : કાનુન વ્યવસ્થા કો દુરુસ્ત રહુના પુલિસ કી જિમેની હોયી હૈ. કાદી કો ઇંદ્રાના પ્રાણ કો કુર્મી વોટરોને કે વિનાયની હોયી હૈ. પ્રસન્નાની રહેણી.

ધન પ્રાણની વીજેણી હોયી હૈ. કાદી કો ઇંદ્રાના પ્રાણ કો કુર્મી વોટરોને કે વિનાયની હોયી હૈ. પ્રસન્નાની રહેણી.

ધન પ્રાણની વીજેણી હોયી હૈ. કાદી કો ઇંદ્રાના પ્રાણ કો કુર્મી વોટરોને કે વિનાયની હોયી હૈ. પ્રસન્નાની રહેણી.

ધન પ્રાણની વીજેણી હોયી હૈ. કાદી કો ઇંદ્રાના પ્રાણ કો કુર્મી વોટરોને કે વિનાયની હોયી હૈ. પ્રસન્નાની રહેણી.

ધન પ્રાણની વીજેણી હોયી હૈ. કાદી કો ઇંદ્રાના પ્રાણ કો કુર્મી વોટરોને કે વિનાયની હોયી હૈ. પ્રસન્નાની રહેણી.

ધન પ્રાણની વીજેણી હોયી હૈ. કાદી કો ઇંદ્રાના પ્રાણ કો કુર

बंधन से मुक्त होने के लिए बुद्धिमान व्यक्ति को अपने और अहंकार के बीच भेदभाव का अभ्यास करना चाहिए। केवल उसी से एक व्यक्ति स्वयं को शुद्ध स्ता, चेतना और अनंद के रूप में पहचानते हुए आनंद से भरा हो जाएगा। - आदि शंकरशार्य

है धन्य-धन्य यह पुण्यभूमि, मां के चरणों में स्वर्ग यहाँ

◆ कविता कलम
डॉ. विनय कुमार पाण्डे

मातृदिवस के उपलक्ष्य में अपनी लक्ष्मी की सूरत और ममता की मूरत मां के चरण कमलों में सदर प्रापाम, जिसे मैं मम्मी के जमाने में 'माँ' ही कह कर पुकारता हूँ औं मौज़ी आजकल को छाया देती ही है, जिनमें मुझे समाज में कुछ कर पाने के योग्य बनाया। श्रद्धा पूर्वक अधिवादन करता हूँ संसार की सभी माताओं का, जिनकी त्याग-तपस्या और आर्थिक दंड से जगत रखता है। उक्त साथ ही सूर्यं श्रद्धा-भक्ति के साथ जगजननी भगवत्ता दूरा को नमन करता हूँ जो संसार की महाकालिके रूप में बहावड के सुन, पालन और संहार की हेतु है। जो महाकाली के रूप में समस्त प्राणियों में प्राण भरती है, महालक्ष्मी के रूप में धन-समग्रि, सुख और सौभाग्य का प्रदान करती है तो महारथस्ती की रूप में बुद्धि, विकास देकर सभी जीवों को जीवन और जीवन की खाली है। सदर प्रापाम मातृभूमि को, जिसकी धूल में लोटकर, मलय पवन, निर्मल जल और अन्न का सेवन कर बड़ा हुआ और अपके समक्ष खड़ा हुआ। 'माँ' की एक ऐसी शब्द है, जिससे समस्त संसार का बोध होता है। जिसके अपनी जाली से ही दुख-दुर्द आते हैं जाती है। 'माँ' की ममता और उसके आचल की महिमा के वर्णन की क्षमता शब्दों में भी नहीं है। इससे लिए कहा गया है जननी जन्मभूमिंश्च स्वर्गदायि गरीयसी अंथात् जननी और जन्मभूमि स्वर्ग से भी बढ़कता है। मां की ममता की छाया ही स्वर्ग का एहसास करती है, जिसे मैं मां का सम्मान नहीं किया जाता, वह घर नक्क से भी बदरत होता है। इस पावन दिवस पर कवि मंके आचल की महिमा का बधान कर कर रहे हैं रंगी के कवि **मनोज कुमार झा 'मन'**, जिसको कविता का शोषक है—मां का आचल, मां के आंचल की याद सदा, आती है, नह! शीर धरो; इस जल की आपाधीयी है, तुम तुम कोर्ट करियद करो। जो कुछ पाया है, यह तो तो, भया जो भी, सब तोह है; रीत शैयों को जाना है, जो जाना शैया है। इस लम की जकड़ी से भूतवा, आओ, अब तो आजाद करो। जब ग्राम या सदृश्याएं, इक इक मैं शैया; कुछ तो था न बाधा, ममता को ब्रह्मद धरा था। इस खेलियू की रिकिंग में, भूल जाने दो, एस्कन करो। मैं रोया तो वह रोयी ही, गोत्री आसू के बह निको;

घोटालों का रोग

आजादी की तोग वृक्ष घोटालों का रोग।
गिरस के जैरे दौत हैं, कर ले दैसा भोग..
याकी में काला जिला उस में गिला सफेद.
यही तिरंगी रुप है, लोक-तब्ब का भेद..
छत पर गोरा-मोरी बैठे आंखें भौंच।
इक अक्षता का धीर जब टुकू ले गया ऊर्ध्व।
जीवन भी इक व्यंग्य है, इस को पढ़ ले यार!
गिसने युद्ध को पढ़ लिया, उकाका बैड़ा यार..
मौं ने गोबिंद का कलता, मिंगद की भीनार.
ममता मां का धर्ष है, और इबादत यार..
जब जुँगल से सागर दीप करे युद्ध रास।
'आँगन' तब जल ले अल दीप का पास..
बैटे-बलुओं को लगे बड़ी अमारा भार.
दो राठी के वासरे रोग चले तकरार।

हलीम आईना

युद्ध दुख सलकर सुख देती थी, वर्षों जीवन के वल निकले।
रस वक्त ग्रीष्मी की आंखों का तारा बन बुझको रखे दी।
अद्भुत आंचल धर का अंतरा, अब लगता है गूँगा-सून;
यादों का आला-जाल है, गोरी-रोमी हैं ग्रेफरान।
बैठेव निकालों की दृष्टि बन, धूकन बैठी जाने दो।
जब रख धर्ती पर आ ब बढ़ा, मौं ने जल का शंगर किया;
निग तब-मन, जीवन धृण कर, इक नमन, मुने उपराद दिया।
तबना बन बृद्धान्-पथ में, ऐसी सारे धन जाने दो।
घर में दृष्टि सारों का घर, दै पुरी की दीपों ठरः;
निग जनीलों से यह देख नहीं, कर जीवन का कथा अंगर किया।
इक अक्षता सरय है, नश्वर तब, यह जीत अब अब जाने दो।
है धृव्य-धृव्य यह पुष्पान्मि, ने के दरणों में रखने यहाँ,
मैं जन्म-जन्म कर्कश करें, इस बिल्ड-देसा-सा देश कहें?
अन्नकों रात बरात खिड़ी में, निट-निटर किल जाने दो।
गों के आंचल की याद सदा, आती है, नन! यह! धरो।
कवि 'मन' के इस कथन से किसी को असहमति नहीं
हो सकती कि मां के चरणों में ही स्वर्ग है, मौं ने अपको
जिनाना दिया है, उसे आप कभी लौटा नहीं सकते, आप
सबकुछ कर सकते हैं, लेकिन मां का ऋषा कभी चुका
नहीं सकते, जो खुद कभी उड़ा नहीं सकते, उस मां ने
आपको उन्नत आकाश में उड़ान सिखाया है, मां की
महिमा के धीर सारा का कविन्द्रि-कंधन सिरें ने जब
मरण किया तो उसको जो लूल निकला, वह उनको यह
कविता है, जिसका शोषक है—मां।
मां की उड़ती है देखा जाने दो;
पर यह लोगों का उड़ान सिराया।

क्या होगी, फिल्म दादी मां के लिए मज़रह सुलतानुरी द्वारा लिखित गीत इस पवित्र में मां की महिमा का सार है, मां की महिमा तो अनंत होती है, उसे चंद शब्दों में समेने की क्षमता किस में हो सकती है, लेकिन अपनी-अपनी शक्ति क्षमता के अनुपात हर कोई गाहे बाहो, जाने अनजाने मां की महिमा न केवल महसूस करता है, बल्कि बचान भी करता है, मां की महिमा पर रोंची की कवियत्री **मंग सिंह** ने अपने शब्दों का सदृश्योग इस प्रकार किया है, इनकी कविता का शोषक है—मेरी मां।

जग तिर्यक बैठी था तुप्रपर
सोवीं थे शुरू करने से करने,

क्या लियर दू

तेरा वो सुख बरेरे लारे लिए उठना
ओर आंचल भीतों को बोये के घूले जलाना,

बोल न मां, दया यह दिये

ल्लारे बर्याने में जाते के वरत
रसों में परेदर घैर बैठा तेरा वह

गराना गरा ल्लारे योद्धा रिलाना..

बोल न मां, दया यह भी तिर्यू

याम की ढांग से

ल्लारा ही तेरा वो ल्ली बयाना..

सो और आंचल भीतों को लेसल आरो जो देय

स्ट्रेन पर दसरे धुक्कर कर गो आंचल

याद है बुझे अर्यताल में

मेरी बैठी के जल के लिय

तेरा रथ भर जग कर बुझे सम्भालना.

ओर याद ही भी तिर्यक दू

मेरी बैठी की दृष्टि के वरत

तेरा वो देये कंधों को जगजना से

तुम्हें ल्लारे योद्धा के दरशन सियाया..

तुम्हें ल्लारे योद्धा की जानी दाना

तुम्हें ल्लारे योद्धा क

